

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, УПРАВЛІННЯ
ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК

СОЦІАЛЬНА РОБОТА: СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК

**МАТЕРІАЛИ VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
18 ГРУДНЯ 2025 РОКУ**

ЛЬВІВ – 2026

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Факультет психології та соціального захисту

Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
18 грудня 2025 року

Львів – 2026

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток.
Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 18 грудня 2025 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2026. 590 с.

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (грудень 2025 р.) присвячені стратегічним змінам у системі соціальної роботи під впливом воєнного стану. У збірнику проаналізовано перехід до розвивальної парадигми та впровадження інноваційних технологій у соціальну політику. Особлива увага приділена комплексній підтримці ветеранів, військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та громадян, які постраждали від наслідків бойових дій. Матеріали охоплюють широкий спектр тем: від психологічної реабілітації та соціального супроводу в секторі безпеки до новітніх методів соціального менеджменту та взаємодії державних і громадських інституцій.

Опубліковані тези мають вагомe значення для модернізації вищої освіти та практичної діяльності. Вони спрямовані на: вдосконалення професійної освіти, формування компетентностей, професійних навичок майбутніх соціальних працівників, сприяння активному обміну досвідом між науковою спільнотою та практикуючими спеціалістами, розробку адаптивної та професійної моделі діяльності фахівця соціальної сфери, що відповідає викликам сучасності.

Це видання стане цінним ресурсом для широкого кола читачів, які прагнуть глибоко зрозуміти виклики, що постали перед соціальною сферою в часи війни та масштабних суспільних змін. Книга пропонує ґрунтовний аналіз пріоритетів розвитку галузі. Особливу увагу приділено стратегіям післявоєнного відновлення, що робить видання актуальним як для науковців, так і для практиків.

Головний редактор: НАГІРНЯК Михайло Ярославович

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № 3, від 23 січня 2026 р.)*

© Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2026

© Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук 2026

© Нагірняк М.Я. 2026

Власенко С. Виготовлення ляльки-мотанки як засіб ресоціалізації ветеранів.....	213
Сахаров Б. Соціальний супровід та соціальна інтеграція ветеранів війни у сучасному суспільстві.....	217
Максютинський О. Інституційні зміни, соціальна мобільність та взаємодія громад в умовах післявоєнного відновлення.....	220
Кінаш О. Соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб у приймаючі громади: бар'єри, потреби та моделі підтримки.....	223
Морозов С. Основні характеристики соціальних послуг, що можуть надаватися військовослужбовцям і членам їх сімей у процесі соціального супроводу.....	229
Боднар А., Яремко Р. Соціальний супровід ветеранів війни та демобілізованих військовослужбовців.....	235
Лико Є. Актуальні питання реінтеграції, адаптації, реабілітації ветеранів.....	241
Зіміч В. Соціальний супровід осіб, які постраждали внаслідок війни, як чинник соціальної адаптації в українському суспільстві	244
Зінченко П. Вторинна травматизація соціальних працівників: профілактика вигорання під час роботи з військовими.....	248
Костишин Е. Електронні сервіси як інструмент соціального захисту ветеранів у секторі безпеки та оборони	254
Озеров М. Організаційно-правові засади соціальної роботи з ветеранами війни в Україні: теоретичний аспект..	260
Решетченко Д. Особливості психосоціального супроводу військовослужбовців, які повернулися з полону.....	264

законодавче забезпечення, стратегічне планування, надання цільової інформаційної та соціальної підтримки через механізм кейс-менеджменту на рівні громад, а також розвиток ветеранських спільнот як каталізаторів самостійної адаптації та активної участі в житті суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» : [прийнято Верхов. Радою УРСР 22 жовт. 1993 р. № 3551-ХІІ]. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 45. Ст. 426.
2. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада. 2024 р. № 1209-р.
3. «Політика героїв» увійшла до Плану стійкості України, який презентував Президент Володимир Зеленський. *Міністерство у справах ветеранів України*. 19 листоп. 2024 р. URL: <https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/politika-geroiv-uviyshla-do-planu-stiykosti-ukraini-yakiy-prezentuvav-prezident-volodimir-zelenskiy>.

Вікторія ЗІМИЧ

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Науковий керівник: д. пед.н., доцент **ЦЮПРИК А.Я.**

СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ, ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Соціальний супровід людей, які постраждали внаслідок війни, поступово перетворився на одну з найважливіших сфер соціальної політики в Україні. Масштаб подій, що торкнулися цивільних і військових, змінив уявлення суспільства про безпеку, стабільність та межі людської стійкості.

В умовах, коли мільйони громадян втратили домівки, роботу, соціальні зв'язки або фізичне здоров'я, допомога фахівців стала тим механізмом, який допомагає повертати людям відчуття реальності та контроль над власним життям. Без системної підтримки багато людей залишилися б наодинці зі своєю травмою, а процес адаптації до нових умов затягнувся б на невизначений час. Російська агресія проти України та розпочата у лютому 2022 року повномасштабна війна має значні наслідки для українського населення [2].

Люди, що пережили окупацію, втрату близьких, евакуації під обстрілами чи поранення, звертаються по допомогу у стані виснаження та розгубленості. Багато хто не знає, з чого почати відновлення, адже доводиться знову вибудовувати побут, відновлювати документи, шукати роботу, влаштовувати дитину до школи або садка. У таких ситуаціях соціальний супровід стає містком між людиною та інституціями, які забезпечують базові гарантії. Саме він організовує послідовність дій, дає розуміння можливостей, пояснює порядок отримання допомоги та бере частину відповідальності на себе, зменшуючи навантаження на людину, що пережила травматичні події.

Потреби постраждалих розрізняються залежно від життєвих обставин. Ветерани часто зіштовхуються з необхідністю тривалого лікування, подолання больових синдромів внаслідок отриманих травм на війні, пошуку роботи. Деякі з них відчують втрату життєвих орієнтирів, адже повернення до мирного життя вимагає перебудови моделей поведінки, що формувалися на фронті. Соціальний працівник супроводжує людину в цьому процесі, допомагаючи знайти шлях до адаптації, а також підтримує контакти з сім'єю ветерана, адже зміни стосуються й близьких військовослужбовця також.

Внутрішньо переміщені особи, натомість, відчують постійний тиск невизначеності. В більшості випадках вони назавжди залишили місця, які вважали домом, тому адаптація

до нової громади може тривати довше, ніж очікувалося. Частина таких людей стикається з недовірою, інколи з побутовими конфліктами або труднощами на ринку праці. Соціальний супровід допомагає їм знайти житло, зорієнтуватися в місцевих службах, налагодити комунікацію з новим середовищем. Поступове відновлення відбувається через участь у громадських заходах, консультаціях, навчальних програмах. Фахівці прагнуть створити умови, за яких переселенці стають повноцінною частиною нової спільноти.

Окремої уваги потребують сім'ї загиблих військових і цивільних, а також осіб, у яких рідні пропали безвісти. Такі люди нерідко замикаються в собі, відмовляються від звернення по допомогу або відкладають оформлення документів через складний емоційний стан.

Соціальний працівник у таких випадках намагається знайти спосіб підтримати родину, забезпечити юридичний супровід, допомогти з оформленням виплат, пояснити їхні права. Значна частина роботи пов'язана з уважним ставленням до переживань людини. Кожен випадок унікальний, тому універсального алгоритму немає. Основний принцип – поступове повернення до звичних соціальних ролей без тиску й поспіху [2].

Психологічний компонент соціального супроводу стає одним із ключових на сучасному етапі. Люди переживають страх, гнів, провину, апатію, втому, і ці емоції впливають на їхню поведінку. Будь-які бюрократичні процедури, які в мирні часи здавалися простими, тепер сприймаються як щось складне і майже непосильне. У багатьох людей знижується увага, зникає віра в майбутнє, виникає відчуття безсилля. Фахівці мають працювати з такими реакціями обережно, залучаючи психологів, які можуть надати додаткову підтримку. У центрі уваги має бути відновлення базового відчуття безпеки, що є фундаментом для подальших змін.

Діти, які стали свідками руйнувань або втратили батьків, реагують на події по-своєму. Це обов'язково

потрібно враховувати. Вони можуть мовчати, уникати розмов, або навпаки надто емоційно реагувати на дрібниці. Дитині необхідний стабільний дорослий поруч, який допоможе їй опанувати природні страхи та повернути відчуття передбачуваності.

У багатьох громадах виникла потреба у мультидисциплінарних командах. Саме такий формат роботи допомагає врахувати фізичні, психологічні, побутові та правові потреби людини одночасно. Соціальні працівники працюють разом із лікарями, юристами, фахівцями з працевлаштування, волонтерами та представниками громадських організацій. Координація дій дозволяє уникнути дублювання функцій і забезпечити людей підтримкою в різних напрямках. Громади, які впровадили цей підхід, демонструють вищий рівень адаптації постраждалих і швидше повертаються до стабільного життя [1, с. 87].

Соціальний супровід осіб, які постраждали внаслідок війни, не може бути короткостроковим. Війна залишає наслідки, які проявлятимуться роками. Багатьом людям необхідна тривала підтримка у сфері працевлаштування, житлових питань, освіти дітей, медичної реабілітації. Важливо будувати систему, яка допоможе попереджати кризові ситуації в майбутньому. Тривалі програми дають змогу постраждалим відновити здатність приймати рішення, формувати плани, взаємодіяти з іншими людьми й брати участь у житті громади.

Таким чином, соціальний супровід поступово стає цілісною системою підтримки, що охоплює різні сфери життя людини. Він допомагає комплексно подолати наслідки травматичних подій, відновити втрачені соціальні зв'язки та повернути можливість самостійно впливати на власну життєву ситуацію. Завдяки такій підтримці люди, які постраждали через війну, отримують шанс стабілізувати свій стан, знайти нову опору для подальшого розвитку. Для українського суспільства це має особливе значення, адже

рівень адаптації постраждалих прямо впливає на здатність громад зберігати цілісність і відновлюватися після руйнувань. Соціальний супровід у цьому процесі стає одним із тих чинників, що формують стійкість держави та сприяють її відновленню на людському, економічному й інституційному рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Михайлишин Г., Довга М. Соціальний супровід сімей з дітьми, які постраждали в період воєнного стану на території України. *Viae Educationis*. 2022. №. С. 85–94.
2. Ломакін Г. Система соціально-психологічного супроводу людей, що зазнали наслідків травм війни. *Psychosomatic Medicine and General Practice*. 2024. № 9.2. URL: <https://dev-ojs.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/508> (дата звернення: 11.12.2025).

Поліна ЗІНЧЕНКО

Національна академія внутрішніх справ

Науковий керівник: доктор філософії **СНЯТКОВА Т.М.**

ВТОРИННА ТРАВМАТИЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У РОБОТІ З ВІЙСЬКОВИМИ

У сучасних умовах зростає роль соціальних працівників та інших фахівців допоміжних професій, діяльність яких спрямована на надання психосоціальної підтримки особам, що пережили травматичні події. Особливого значення ця професійна діяльність набуває в контексті збройних конфліктів, коли зростає кількість військовослужбовців і членів їхніх сімей, які потребують комплексної допомоги. Постійна взаємодія з травматичними переживаннями клієнтів, їхніми спогадами, емоційним болем і втратами створює суттєве психоемоційне